

## DOKTORENS BORD

### KAMPEN OM PASSAGE

Politisk subjektivitet og migrationsaktivisme i Mexico

ERIKA SKOV

Hvordan opstår migrationsaktivisme på steder, som flygtninge og udokumenterede migranter rejser igennem, og hvilken indflydelse har strengere migrations- og grænsekontrol på sådan en aktivisme? Disse er spørgsmål, som min ph.d.-afhandling, *Politics of Passage - Political subjectivity and civic responses to transit migration in Mexico*, søger at belyse gennem et etnografisk studie ved tre forskellige punkter langs migrationsruterne gennem Mexico. Hver empirisk case illustrerer forskellige måder, hvorpå mexicanere organiserer sig lokalt for at få indflydelse på et stærkt politiseret migrationslandskab ved enten at begrænse eller støtte migranternes bevægelse. Gennem en sammenligning af disse empiriske nedslag belyser afhandlingen, hvordan migrationsaktivisme i Mexico – uanset om det er for eller imod migration gennem Mexico – bliver til og iscenesættes. Der sker gennem moralske fællesskaber, som bruges som afsæt til at stille politiske krav til statslige autoriteter.

#### Empirisk baggrund: immobilitetsregimet og kampen om passage

Siden 1990'erne har Mexico været et gennemrejseland for hundredtusinder af migranter, der sydfra søger mod det nordlige Mexico og USA på trods af stigende migrationskontrol og store farer langs ruten. I afhandlingen trækker jeg på migrationsstudier fra en amerikansk og europæisk kontekst for at beskrive, hvordan Mexico er blevet domineret af det, som jeg kalder et *immobilitetsregime*. Begrebet dækker over kombinationen af praksisser blandt statslige og ikke-statslige aktører, der tilsigter eller ej bidrager til at immobilisere og kriminalisere migranter, der ønsker at rejse gennem landet. Med immobilitetsregimet i Mexico som empirisk baggrund dykker afhandlingen ned i, hvordan bevægelse bliver til en politisk kampplads, der involverer både migranterne selv og mexicanere, der befinder sig langs migrationsruten.



Migrantkaravane udvanderer i protest fra byen Tapachula, Mexico. Foto taget af forfatteren med tilladelse fra de portrætterede.

## Feltarbejdet: lokale reaktioner på transitmigration i Mexico

Min ph.d.-afhandling er baseret på i alt 11 måneders fysisk og onlinefeltarbejde i Mexico mellem 2017 og 2021 og sporer de fortsatte ændringer i det politiske migrationslandskab og deres indflydelse på lokalsamfund i Mexico i denne periode. Afhandlingen dykker ned i tre empiriske cases. Den første case handler om et kvindekollektiv i delstaten Veracruz, der er kendt som Las Patronas. Jeg deltog som frivillig i Las Patronas' migranthus, hvor de yder humanitær hjælp til forbigående migranter. Den anden case handler om en gruppe beboere i et middelklassekvarter i byen Tijuana ved den nordmexicanske grænse, hvor jeg undersøgte beboernes arbejde for at skabe et godt nabokvarter. Det indebærer at sende, hvad beboerne anså for upassende „andre“ – herunder centralamerikanske migranter og flygtninge – ud af deres kvarter. Det sidste eksempel handler om to mexicanske aktivister, som jeg fulgte i deres arbejde med at skabe fri bevægelse for strandede migranter i den sydmexicanske grænseby Tapachula. Det gjorde de blandt andet ved at organisere migrantkaravaner, hvor flere tusinde migranter vandrede kollektivt ud af byen.

## Moralsk, politisk subjektivering

Afhandlingens analytiske omdrejningspunkt handler om de mexicanske aktivister og beboeres *politiske subjektivering*. Eksisterende litteratur om politisk subjektivering

vitet beskriver begrebet som en politisk position, hvorfra man kan udfordre staten eller lignende magtstrukturer. Fra mit empiriske materiale voksede en forståelse af politisk subjektivering som en løbende politisk såvel som moralsk *tilblivelsesproces*. I Mexico anses politik generelt som noget, der dels er associeret med staten, dels er moralsk problematisk eller „beskidt“. Som en af beboerne i Tijuana beskrev det: „Politik er som en rødvinplet på en hvid dug. Den går ikke væk og pletter det hvide, det gode, det rene.“ Derfor er det essentielt for aktivister og beboere i Mexico at „rense“ deres politiske aktivisme, som de gør ved kontinuerligt at udføre og iscenesætte forskellige *moralske* politiske subjektiviteter.

Gennem deres arbejde med at støtte forbipasserende migranter udfører kvindekollektivet Las Patronas en politisk subjektivitet som katolske mødre ved at trække på værdier om næstekærlighed og moderkærlighed. Beboerne i Tijuana efterlever en subjektivitet som den gode nabo, der aktivt bidrager til nabofællesskabet og beskytter sit hus og naboer mod uvedkommende andre. I Tapachula udfører promigrationsaktivister og migranter en politisk subjektivitet som radikale aktivister, der modsætter sig immobilitetsregimet ved at vandre kollektivt ud af byen og peger på deres ret til fri bevægelse gennem fortolkninger af Bibelen og migrationsloven. Fælles for de empiriske cases er, at de mexicanske beboere og aktivister gennemgår en politisk subjektivering ved at fremstå som dele af moralske fællesskaber i relation til amoralske statsautoriteter og bruger denne moralske overlegenhed som afsæt til at stille politiske krav.

Ud over at føje til den teoretiske forståelse af politisk subjektivering bidrager min afhandling til studier af middelklassesubjektivitet i Latinamerika. Afhandlingens case om beboerne i Tijuana viser et eksempel på, hvordan middelklasse-subjektivering er vævet ind i race- og klasseuligheder, der udspiller sig i spørgsmål om naboskab og retten til bevægelse. Min afhandling handler om, hvordan lokale kampe for og imod migration udfolder sig under et immobilitetsregime, er relevant for samfundsdebatter om migration og grænsekontrol i regioner uden for Mexico, for eksempel i Europa, hvor lignende immobilitetsregimer gør sig gældende.

## Note

Forsvar 9. februar 2024. Institut for Antropologi, Københavns Universitet.